במדינה

העם
חזרה לעסקי־ביש

שני מאורעות עמדו השבוע במרכז החיים הישראליים: מישחק־הכדורגל ישראל־איטליה בטורינו, והקמת ממשלת־ישראל. האחד ריתק את האזרחים והצמיד מאות־אלפים למקלטי הרדיו. השני לא עניין כמעט איש.

אולם תוכן שני המאורעות היה שווה: נסיגה פתאומית מהישגים שהושגו ונוצרו בעמל מייגע של שנים. בטורינו חזרה נבחרת הכדורגל לימי־השפל הקודרים שלה מלפני שנים. באולם הכנסת חזרו החיים המדיניים בארץ למדרון אשר ממנו ניצלו, כאילו בדרך נס, בראשית פרשת־לבון. בשני המקרים, היתה הסיבה האמיתית שווה. שום אוייב חיצוני לא הביא למפלה — אלא חולשת השחקנים עצמם, רמתם החובבנית, חוסר ההעזה והעדר רוח־הקרב. היתה זאת נחמה כלשהי — כי היא נתנה מקום לתקווה שאפשר לשנות את המצב על־ידי שינוי הניבחרת.

מפלגות
שלג דאשתקד

„הבטחות הניתנות על־ידי פוליטיקאים לפני הבחירות, חשובות כמו שלג דאשתקד!" אומרת אימרה נושנה. אך הבטחות אלה יכולות להוות, לעתים, חומר־קריאה מאלף.

עם הצטרפותה לממשלה, גרמה אחדות־העבודה לתוצאות הבאות:

- שבירת השמאל ופילוג סופי בתנועת־הפועלים,
- הענקת רוב מוחלט לחסידי ה„אקטי־ביזם" הבטחוני,
- חיזוק מפא"י על־ידי הוספת שני שרים מפא"יים,
- חיזוקה המכריע של סיעת הצעירים האנטי־דמוקראטיים (ראה הנידון).

ההישגים, לעומת זאת, מפוקפקים. אמנם הוקמה ועדת־שרים לענייני בטחון, אך ועדה זו אחראית בפני הממשלה, בה יש רוב מוחלט למפא"י, ולא בפני הכנסת. מאחר שחבריה חייבים בסודיות מיוחדת, תהיה התוצאה היחידה להטיל על אחדות־העבודה חובת־שתיקה כפולה, לכבול את ידיה עוד יותר. לעומת זאת לא הורחב פיקוח הכנסת על מערכת־הבטחון, ובן־גוריון דחה תביעה זו בבוז גמור בעת הצגת הממשלה.

המימשל הצבאי לא בוטל. לעומת זאת בוטלה, למעשה, התוכנית לחוקק שורת חוקים להגברת סדרי־השלטון הדמוקראטיים. הפיקוח על מערכת הבטחון, הטלת מרות הציבור על מערכת ההסברה וקול ישראל, מניעת פיטורים פוליטיים ופיקוח על הבחירות בהסתדרות. בהיותה חברה בממשלה, שוב לא תוכל אחדות־העבודה להצביע בעד חוקים אלה — ואף לא בעד אותם החוקים שהיא עצמה הציעה אותם.

כיצד תואם מצב זה את ההבטחות המפורשות של אחדות־העבודה לפני הבחירות? על כך מעידים הקטעים הבאים, שנלקטו כמעט באקראי:

● **ישראל גלילי,** במאמר בלמרחב, 7.7.61:

„לאחר הבחירות יהיה, כמובן, צורך להקים ממשלה חדשה. אנו משוכנעים, כי הבוחרים לא ישחררו את מפא"י מן העונש שהיא חייבת בו, ומפלגה זו לא תחזור אל הכוח שהיה לה בכנסת הרביעית."

● **מתוך מצע אחדות־העבודה לכנסת החמישית:**

„משבר המימשל במדינה מקורו במפא"י ובשיטת שלטונה. לרגל משבר זה נתגלה, כי קיימת במפא"י מגמה שיטתית להשתלטות בלתי־דמוקראטית, המהווה סכנה ליסודותיה ולדמותה של החברה בישראל.

סכנה זו הוחמרה עתה, עם התקרבות חבורת ה„צעירים" שבהנהגת מפא"י, שהיתה מעורבת ב„פרשה" מראשיתה, אל הגה השלטון. חבורה זו, הרואה הצלחה בחתירתה לרשת את ההנהגה הוותיקה של מפא"י, נושאת עמה מגמות עירעור ליסודות משטר החברה בישראל, למעמדה ולערכיה של תנועת העבודה, ולתכנים הסוציאליסטיים של הדמוקראטיה בישראל."

● **„למרחב",** על אסיפת בחירות של אחדות־העבודה שנתקיימה ב־1.7.61 בירושלים:

„הסתבר כי במחצית 1955 נגנבו מסמכים שהיה להם קשר עם „הפרשה" מאחת המחלקות במשרד־הבטחון.... כלום יתכן לתאר שנגנבו מסמכים ממשרד מישלתי ולא יבררו מי גנבם? וכלום מקרה זה אינו מעורר בנו מחשבות נוגות?... מי שנותן את קולו לבן־גוריון נותן אותו ליורשיו ולמקורביו של בן־גוריון."

● **יגאל אלון,** באספת פעילים בתל־אביב ביום 2.7.61:

„מפלגה שנמשה את ערכי הדמוקראטיה, ושהשליטה בתוכה שלטון־יחיד הנשען על מנגנון אדיר ופולחן פרימיטיבי של בשר ודם, לא ניתן להפקיד בידיה את הדמוקראטיה הממלכתית... מפא"י מפיצה אגדות על חורבן צפוי של הבית השלישי, אם איש מסויים לא יעמוד בראשה. אולם, זוהי פרספקטיבה עגומה כאשר תולים את גורל המדינה במדינאי העומד לחוג את יום הולדתו השבעים וחמש...

(הסיבות לעלית מפא"י בבחירות לכנסת הרביעית) ... הצגת שורה של אנשים חדשים, המיועדים לירושה. אנשים חדשים אלה, השקפת־עולמם מפוקפקת, אך הם מיוצגים בפני הציבור כאנשי־ביצוע מעולים. אולם השנתיים האחרונות הוכיחו — בתחום החקלאות, המעט שנתגלה מן הנעשה במשרד־הבטחון, וקרנה של התרבות והחינוך במדינה — כי גם בתחום הביצוע, חבורה זו לא הראתה נפלאות."

● **מאמר ראשי** בלמרחב, 5.7.61:

„גילויי ההתנשאות של ראש־הממשלה הנוכחי על הממשלה שהוא עומד בראשה, וזילזולו בכנסת אשר ממנה באה לו סמכותו לשלוט, אינם חדשים כל־כך עמנו... ראוי לו, לציבור אזרחי ישראל, לשים לב היטב לתפיסות השלטוניות המתחדשות עלינו מזמן לזמן, על־ידי מי שמכהן כראש הממשלה."

● **יגאל אלון,** על משרד־הבטחון, 16.7.61:

„אנשים בעלי אמביציות אישיות ממונים על תקציבים של מיליונים, ותפקידם משמש להם מקפצה לקאריירה אישית."

● **משה כרמל,** (16.7.61):

„פולחן המנהיג הבלתי־מנוצח מבקש לסלול דרך לשלטון־יחיד, להתיש את רצון העם ולהחליש את אמונתו בכוחו העצמי, כדי לרומם עליו סמכות, שהוא לא יעז עוד לחלוק עליה, ושלא ייכל עוד להחליפה באורח דימוקראטי."

● **בני מרשק** (16.7.61):

„בבחירות אלה יוכרע, אם במדינה יתקיים משטר של חופש המחשבה ... אי שתשלוט בה כת של „צעירי מפא"י", שדרכה במדינה היא חיסול ערכים וחיסול אישים."

● **ישראל גלילי,** (4.8.61):

„נקודת המוקד של הבחירות האלה היא שישנם חילופי משמרות בהנהגת מפא"י ולהנהגתה חותר ומתבסס „צוות חדש". מי שיתן את קולו בבחירות אלה לבן־גוריון, נותן את קולו ל„יורשים". מי שנותן את קולו למפא"י, נותן בעצם את קולו לדפא"י — מפלגתם של דיין, פרס ואלמוגי...

„אחדות־העבודה מצידה לא תיתן ידה לממשלה כלשהי, אם לא יובטחו ערובות שההכרעה תישאר בידי הממשלה כולה."

● **משה כרמל,** (30.7.61):

„אחרי הבחירות האלה לא יהיה „סטטוס קוו". אם מפא"י תשמור על עמדותיה השלטוניות, יגבר תהליך ההתערערות של סדרי השלטון הדימוקראטיים, והשתלטות ה„צעירו־קרטיים". ריפוי הנגעים שבשלטון, ובלימת יצרי השררה, מחייבים להדוף את מפא"י ממתחמיה, בהם התחפרה, מעבר לכוח שניתן לה על־ידי העם, אשר השאיר אותה תמיד, למרות יומרותיה, כמיעוט בכנסת."

● **יצחק בן־אהרון,** (30.7.61):

„הצצנו אל תהומות וראינו כיצד לא יריבים מפלגתיים או סתם פרחחי־רחוב, אלא אנשי הצמרת של מפא"י הדיחו את לבון ואחריו את שרת, ושש שנים היו צריכות לעבור כדי שיתגלו כל זוועות ה„פרשה"... לא לתת שום יפוי־כוח למפא"י, לבל תשליט על המדינה את „הצעירים" גיבורי הפרשיות, ולמען מנוע מן המדינה את מה שנחשף בתוך מפא"י."

● **יצחק בן־אהרון,** בקול ישראל, (25.7.61):

„הענשת מפא"י, שבהנהגת אדריכלי ה„פרשה", היא תנאי מוקדם לשלטון דימוקראטי, ואף תנאי לשחרורה של מפא"י עצמה משלטון הפחד והחשבון בה."

● **ישראל גלילי,** בקולנוע ציון בירושלים, (22.7.61):

„הניתן בבחירות אלה את קולו למפא"י,

(המשך בעמוד 6)

היא שונה... היא מיוחדת במינה...
כיד המלך
ליזו
20 סיגריות פילטר
היא..
"BLENDED"
סיגריות פילטר
KING SIZE
20 סיג. 75 אג.
תוצרת דובק · ערבות לטיב
פרסום ר"ר יעקבסון

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי
המערכת והמנהלה: תל־אביב, גליקסון 8, טלפון 226785, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, פין 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.